

**การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี**
**Implementing Good Governance Principles for the Management of
Phetchaburi Provincial Agricultural and Cooperatives Office.**

สุกัญญา จัตตูปरणษ์*
Sukanya Juttupornpong

Received: July 12, 2018 Revised: December 23, 2018 Accepted: January 7, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี 2) ระดับปัจจัยในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี 3) ปัจจัยในการบริหารงานที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งสิ้น 25 หน่วยงาน จำนวน 130 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า 1) การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักการรับผิดชอบ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ และด้านหลักประสิทธิผล 2) ปัจจัยการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรีในภาพรวมและรายด้าน มีการบริหารงานในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการจัดองค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การวางแผน การอำนวยความสะดวก การบริหารบุคลากร และการควบคุมกำกับ 3) ปัจจัยการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคลากร การอำนวยความสะดวก และการควบคุมกำกับ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, การบริหารงาน, การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

* หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

Abstract

This research aimed to study 1) the level of implementing good governance principles in the management of Phetchaburi Provincial Agricultural and Cooperatives Office, 2) the management factors level of Phetchaburi Provincial Agricultural and Cooperatives Office, and 3) the causal relationship between management factors and implementing good governance principles for the management of Phetchaburi Provincial Agricultural and Cooperatives Office. The samples were 130 officers in Phetchaburi Provincial Agricultural and Cooperatives Office from 25 departments. Descriptive statistics were used for data analysis percentage, mean, standard deviation. Inferential Statistics were Pearson's correlation coefficient.

The findings indicated that 1) implementing good governance principles for the management of Phetchaburi Provincial Agricultural and Cooperatives Office in overall were at a high level. Focusing on each aspects followed by participation, rule of law, responsiveness, accountability, equality, transparency, decentralization, efficiency, consensus oriented and effectiveness respectively. 2) the management factors of Phetchaburi Provincial Agricultural and Cooperatives office as a whole and as each aspect were at a high level. When compared with each other, it could be sorted in descending order as follows: the organizing, planning, directing, personnel administration and control. 3) The management factors had causal relationship with implementing good governance principles for management of Phetchaburi Provincial Agricultural and Cooperatives Office, with a statistical significance of .001 level.

Keywords: Good governance principles, management, implementing good governance principles.

บทนำ

นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทั้งภายในและต่างประเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ประกอบกับความล้าสมัยของระบบราชการที่ได้ใช้มาเป็นเวลานานและขาดการปรับปรุงตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงไม่สอดคล้องกับการพัฒนาของเอกชนและสังคมโลก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชน พบว่ามีความบกพร่องและขาดประสิทธิภาพสูง รวมถึงการกระทำผิดทุจริตและขาดจริยธรรมของบุคลากร การบริหารงานของราชการมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่โครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐยังขาดความยืดหยุ่น และข้าราชการยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยมและวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งในระดับโครงสร้าง ระดับนโยบาย และระดับการปฏิบัติการ ดังข้อสรุปต่อไปนี้ 1) ภาครัฐขาดกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่มีประสิทธิภาพและคล่องตัวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมภายนอก 2) บุคลากรขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และค่านิยมที่มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชน รวมถึงการไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการในปัจจุบัน จึงส่งผลให้การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าสูงสุดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย 3) ระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการของภาครัฐยังมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใส บริสุทธิ์และยุติธรรมอย่างแท้จริง ทำให้การบริหารจัดการโดยรวมไม่สามารถสนองตอบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้ ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตและผิดจรรยาในการปฏิบัติราชการได้ 4) ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง รวมถึงไม่รู้ระบบการปฏิบัติงานของราชการเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจแก้ไขปัญหา และตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของภาครัฐได้ และ 5) เกิดปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้ภาครัฐเกิดความสูญเสีย ทั้งในแง่ภาพลักษณ์งบประมาณ รายได้นำส่งรัฐ และค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามทุจริตภายในหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 4)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี เป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2538 โดยมีโครงสร้างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม 1 ฝ่าย ประกอบด้วย กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร กลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ กลุ่มสารสนเทศการเกษตร และฝ่ายบริหารทั่วไป มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และกลุ่มจังหวัด แผนบูรณาการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด การจัดทำงบประมาณด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัด การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กำกับ ควบคุม ประสาน ดำเนินการและติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัด ดำเนินงานโครงการพิเศษ โครงการพระราชดำริงานช่วยเหลือเกษตรกร งานภัยพิบัติ การเตือนโรคระบาดและเตือนภัยสินค้าเกษตร ประชาสัมพันธ์เผยแพร่การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นศูนย์แม่ข่ายข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด กำกับ ดูแล ควบคุม และพัฒนาข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดเพชรบุรี กำกับ ดูแลหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด (สำนักพัฒนาระบบบริหารราชการ, 2560, หน้า 5)

จากปัญหาที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานของราชการดังกล่าว ซึ่งสรุปปัญหาได้ดังนี้ 1) ขาดการบูรณาการในระดับกรม โดยการมอบนโยบายจากส่วนกลางมาที่

ส่วนภูมิภาคเป็นแบบแยกส่วน (ส่วนราชการระดับกรมมอบนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดของกรม) โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจะทราบนโยบายช้าที่สุด ทำให้ไม่สามารถชี้แจงหน่วยงานในจังหวัดได้ในฐานะผู้แทนกระทรวงในส่วนภูมิภาค 2) นโยบายที่สั่งการในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และไม่มีกรอบที่เหมาะสมกับลักษณะและขนาดของจังหวัด (นโยบายเดียวใช้ในทุกจังหวัด) 3) การกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานและเป้าหมายของการดำเนินงานไม่ชัดเจน อีกทั้งขั้นตอนการปฏิบัติงานของส่วนกลางไม่เป็นระบบ ทำให้การประสานและการเตรียมการดำเนินงานในพื้นที่ไม่สอดคล้องและสัมพันธ์กับแนวทางของส่วนกลาง ส่งผลให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขาดความน่าเชื่อถือและไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในพื้นที่ 4) จากการปรับบทบาทของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดให้ดำเนินงานในพื้นที่มากขึ้น ทำให้บุคลากรไม่เพียงพอ และบางจังหวัดมีบุคลากรที่มีความพร้อมและมีศักยภาพไม่เท่ากัน มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการสนับสนุนงานในพื้นที่ไม่เท่ากัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน (สมาลี สีหะคลัง, 2559, หน้า 1-2)

ดังนั้น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี จึงควรมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายและนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี จึงเห็นความสำคัญและจำเป็นที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิภาพ 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางเสนอแนะการพัฒนาสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี ตามหลักธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและเพื่อประโยชน์ของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยในการบริหารงานกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. กระบวนการบริหารจัดการ

Wehrich & Koontz (1993, p. 4) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการของการออกแบบและการรักษาสภาพแวดล้อมทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถสรุปคำจำกัดความพื้นฐานของการจัดการ ได้ดังนี้ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการตามหน้าที่ทางการจัดการ 5 ประการ ประกอบด้วย

1) การวางแผน (Planning) เป็นการคิดและกำหนดสิ่งที่จะทำในอนาคต ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญมากของผู้จัดการ ผู้จัดการที่มีวิสัยทัศน์ทางการจัดการจะต้องคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตอย่างแม่นยำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่มีการแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรง ผู้จัดการที่มีความสามารถจะต้องกำหนดสิ่งที่ทำในอนาคตไว้อย่างถูกต้อง

2) การจัดองค์กร (Organizing) คือ การตัดสินใจว่าจะจัดหน่วยงานขององค์กรอย่างไรการกำหนดแผนกหรือหน่วยงานย่อย ๆ ในองค์กรว่าจะมีแผนกอะไรบ้าง จำนวนกี่แผนก เพื่อให้เห็นโครงสร้างขององค์กร

การจัดสายงานตำแหน่งต่างๆ ให้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการมอบหมายหรือสั่งการ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการมอบหมายงานหรือสั่งการ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน การจัดองค์กรที่ดีจะต้องเป็นองค์กรที่การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น

3) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) คือ การจัดการในด้านบุคลากรที่มีอยู่ในองค์กร โดยทำหน้าที่สรรหา คัดเลือก บรรจุและแต่งตั้ง การพัฒนาบุคคล การสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างบรรยากาศในการทำงานให้เกิดขึ้นในองค์กร การธำรงรักษาไว้ซึ่งบุคลากรเก่ง ดี มีความสามารถการจัดคนลงตำแหน่งที่เหมาะสมกับงาน ในการจัดการเรื่องบุคคลนี้จะต้องทำให้สอดคล้องกับการจัดตั้งองค์กร จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

4) การอำนวยการ (Directing) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การสั่งการ การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้บังคับบัญชานั้นสามารถควบคุมการทำงานขององค์กรได้ การอำนวยการขององค์กรที่เป็นของรัฐจะมีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ ส่วนขององค์กรของเอกชนแม้ไม่มีกฎหมายรองรับแต่จะมีการกำหนดอำนาจหน้าที่เอาไว้เป็นแนวปฏิบัติอย่างชัดเจนเช่นกัน

5) การควบคุม (Controlling) คือการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานหรือคนงานในองค์กรให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือหน้าที่ที่กำหนดเอาไว้ การทำงานเป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนดหรือไม่ การควบคุมอาจตรวจสอบจากการรายงานผลการปฏิบัติงานหรือการประเมินผลการปฏิบัติซึ่งเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในปัจจุบันเป็นอย่างมากเนื่องจากทรัพยากรในการจัดการมีจำนวนจำกัด ดังนั้นจึงต้องมีการควบคุมการใช้ให้การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

2. หลักธรรมาภิบาล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8) ได้มีการกำหนดความหมายสำคัญของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 10 องค์ประกอบ ไว้ดังนี้

1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีการกิจคล้ายคลึงกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน มีการติดตามประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากร ทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่าง

4) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5) หลักความโปร่งใส (Transparency) กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่ข้าราชการประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจทรัพยากรและภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชน ดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหาร ราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9) หลักความเสมอภาค (Equity) การได้รับการปฏิบัติและได้รับการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มี การแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพสถานะ ของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) เป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อ หาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่ มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญโดยฉันทามติ ไม่จำเป็นต้องหมายความว่ามีความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตร และสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งปัจจัยในการบริหารงาน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การบริหาร บุคลากร 4) การอำนวยการ และ 5) การควบคุมกำกับ และศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลตามพระราช กฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งประกอบด้วย 10 หลัก คือ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค และ 10) หลักมุ่งเน้น ฉันทามติ

ตัวแปรอิสระ

การบริหารงาน

- 1) การวางแผน
- 2) การจัดองค์การ
- 3) การบริหารบุคลากร
- 4) การอำนวยการ
- 5) การควบคุมกำกับ

ตัวแปรตาม

หลักธรรมาภิบาล

- 1) หลักประสิทธิภาพ
- 2) หลักประสิทธิผล
- 3) หลักการตอบสนอง
- 4) หลักการรับผิดชอบต่อ
- 5) หลักความโปร่งใส
- 6) หลักการมีส่วนร่วม
- 7) หลักการกระจายอำนาจ
- 8) หลักนิติธรรม
- 9) หลักความเสมอภาค
- 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ โดยใช้สูตรคำนวณของ Samuel B.Green (1991, pp. 109-110) ได้กลุ่มตัวอย่าง 130 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของบุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 25 หน่วยงาน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะการทำงาน รายได้ต่อเดือน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารบุคลากร การอำนวยความสะดวก การควบคุมกำกับ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 25 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ มีจำนวน 50 ข้อ ซึ่งลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น

2.2 การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง ตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเชิงเนื้อหา ภาษาและสำนวน

2) นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น แล้วนำมาปรับปรุง โดยผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC = 0.96

3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากร และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.887

4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2561 แจก

ในที่ประชุมการตรวจติดตามงานตามแผนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รอบที่ 2 ประจำปี 2561 และไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับบุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดเพชรบุรี และผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบมาตรงสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณนา ในการแปลผลข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารงาน และการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 สถิติเชิงอนุมาน ใช้สำหรับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรีโดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักการระมัดระวัง ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ และด้านหลักประสิทธิผล ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี

การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักประสิทธิผล	3.53	0.30	มาก
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	3.55	0.31	มาก
3. ด้านหลักการตอบสนอง	3.58	0.34	มาก
4. ด้านหลักการระมัดระวัง	3.58	0.34	มาก
5. ด้านหลักความโปร่งใส	3.56	0.30	มาก
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.62	0.35	มาก
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	3.55	0.31	มาก
8. ด้านหลักนิติธรรม	3.58	0.34	มาก
9. ด้านหลักความเสมอภาค	3.58	0.32	มาก
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	3.54	0.33	มาก
รวม	3.57	0.23	มาก

2. ปัจจัยการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรีในภาพรวมและรายด้าน มีการบริหารงานในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ การจัดองค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การวางแผน การอำนวยความสะดวก การบริหารบุคลากร และการควบคุมกำกับ

3. ปัจจัยการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี

ตาราง 2 ปัจจัยการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ปัจจัยการบริหารงาน	การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี										
	หลัก ประสิทธิ ผล	หลัก ประสิทธิ ภาพ	หลักการ ตอบสนอง	หลัก การระ ับผิดชอบ	หลัก ความ โปร่งใส	หลัก มีส่วนร่วม	หลัก กระจาย อำนาจ	หลัก นิติธรรม	หลัก ความ เสมอภาค	หลัก มุ่งเน้น ฉันทามติ	ภาพรวม
1. การวางแผน	0.342**	0.396**	0.466**	0.468**	0.769**	0.445**	0.374**	0.564**	0.375**	0.366**	0.631**
2. การจัดองค์การ	0.296**	0.479**	0.622**	0.586**	0.521**	0.795**	0.524**	0.430**	0.632**	0.391**	0.736**
3. การบริหารบุคลากร	0.427**	0.385**	0.415**	0.386**	0.302**	0.434**	0.700**	0.302**	0.58**	0.503**	0.612**
4. การอำนวยความสะดวก	0.298**	0.580**	0.656**	0.579**	0.570**	0.729**	0.651**	0.557**	0.571**	0.513**	0.793**
5. การควบคุมกำกับ	0.532**	0.572**	0.604**	0.570**	0.459**	0.554**	0.477**	0.406**	0.560**	0.504**	0.728**

โดยรวมปัจจัยการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และ ด้านการควบคุมกำกับ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี มีการนำหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ไปปฏิบัติในการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผลของการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

เพชรบุรี ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักนายกรัฐมนตรี (2546, หน้า 3) ได้มีการกำหนดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 10 องค์ประกอบ ไว้ดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิภาพ 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิไลรัตน์ ฝ่ายดี (2559, หน้า 104) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอดาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอดาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับดังนี้ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค และหลักการกระจายอำนาจ

2. ปัจจัยการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรีในภาพรวมและรายด้าน มีการบริหารงานในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ การจัดองค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การวางแผน การอำนวยความสะดวก การบริหารบุคลากร และการควบคุมกำกับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Weihrich & Koontz (1993, p.12) ได้อธิบายแนวคิดการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วย องค์ประกอบดังนี้ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การบริหารบุคลากร 4) การอำนวยความสะดวก 5) การควบคุม

3. ปัจจัยการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี พิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยการบริหารงาน ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการควบคุมกำกับ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยการบริหารงานเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยจูงใจ สนับสนุน หรือผลักดันให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี พันมา (2550, หน้า 115) วิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภารกิจของผู้บริหารซึ่ง ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุม มีการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงาน ควรกำหนดนโยบายการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานให้ชัดเจน โดยเน้นการวิเคราะห์จากปัญหาของบุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงาน

1.2 ควรพัฒนาการบริหารงาน โดยการให้บุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคลากรหรือ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมกำกับ

1.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงาน เพื่อให้บุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง แล้วสามารถนำมาประยุกต์ในการบริหารงานได้

1.4 ส่งเสริมให้บุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความรู้ความเข้าใจการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงาน

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

2.1 ด้านหลักประสิทธิผล ควรมีการพัฒนาทศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ในการทำงานที่ชัดเจน จัดกระบวนการและระบบปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน สามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและมีผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน

2.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนมีการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

2.3 ด้านหลักการตอบสนอง ควรมีการพัฒนาการให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันได้

2.4 ด้านหลักการรับผิดชอบ ควรมีการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ มีความกระตือรือร้นแก้ไขปัญหาและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วนำไปดำเนินการแก้ไขให้กับประชาชน รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบและใส่ใจต่อปัญหาสาธารณะ

2.5 ด้านหลักความโปร่งใส ควรมีการพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อประชาชนมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรตามกฎหมายได้อย่างเสรี มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการให้ประชาชนรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม หรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

2.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรมีการพัฒนาการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมการให้บริการนอกสถานที่ ร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีการนำผลการประชาสัมพันธ์ของประชาชนมาเป็นข้อมูลในการดำเนินงานขององค์กร ตลอดจนประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กร

2.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรมีการพัฒนาการมอบอำนาจการตัดสินใจและอำนาจภารกิจ ตลอดจนความรับผิดชอบในการดำเนินการแทน และการปรับปรุงกระบวนการเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการให้แก่บุคลากรในองค์กรและภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควรได้อย่างเหมาะสม

2.8 ด้านหลักนิติธรรม ควรมีการพัฒนาการใช้อำนาจของกฎหมายในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันจนบุคลากรยินยอมพร้อมใจปฏิบัติงานโดยยึดกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.9 ด้านหลักความเสมอภาค ควรมีการพัฒนาการได้รับการปฏิบัติและได้รับการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง อายุ ความพิการ สภาพทางกาย ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา และอื่น ๆ

2.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ควรมีการพัฒนาการหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มที่เกี่ยวข้องและหากมีปัญหาเกิดขึ้นภายในองค์กรต้องหาทางออกร่วมกัน รวมทั้งมีการหาข้อคิดเห็นจากผู้ที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์โดยฉันทามติ มีการหาข้อตกลงอย่างประนีประนอมกับกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์ โดยไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องกันเป็นเอกฉันท์ แต่หากมีข้อคัดค้านจากกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์ต้องหาทางออกให้ได้โดยฉันทามติ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี อาทิเช่น ปัจจัยเกี่ยวกับด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการสื่อสารภายในองค์กร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลทางงานวิจัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น

3.2 ควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรีและในพื้นที่ติดต่อกันและขนาดใกล้เคียงกัน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

3.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการกำหนดรูปแบบการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดได้อย่างถูกต้อง ตรงกับความต้องการของบุคลากรสังกัดหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารอ้างอิง

- พรณี พันมา. (2550). ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลรัตน์ ฝ้ายดี. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอตาพระยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลัก
ธรรมาภิบาลของการการ.บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating). กรุงเทพฯ:
บริษัท พรีเมียร์ โพร จำกัด.
- สำนักพัฒนาระบบบริหารราชการ. (2560). นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.
2546. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สุมาลี สีหะคลัง. (2559). ประสิทธิผลของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในอำเภอเขาย้อยจังหวัดเพชรบุรีหล. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- Samuel B Green. (1991). How Many Subjects Dose It Take to Do a Regression Analysis.
Multivariate Behavioral Research, 26(3), 109-110.
- Weihrich & Koontz. (1993). **Management: a Global Perspective**. 10th ed. New York: McGraw-
Hill, Inc.

